

Sivilforsvaret

Akt 1-4

2017 - 2023

Sivilforsvaret
Akt 1-4

© Frans Jacobi & Gitte Sætre 2023
published by The All Ready, Bergen 2023

Grafisk tilrettelæggelse : Frans Jacobi
Print: KMD / UiB

Tak til:
Takk til alle deltagere i alle fire prosjekter

Antikrigs-Initiativet
International Kvinneliga for Fred og Frihet
UD gjennom Fredsrådet
Fredsstiftelsen
Bergen Kommune
Norsk Kulturråd
Den Nationale Scene
Kunstnergruppen Alt Går Bra
Kunstakademiet i Bergen, UiB
Kunsthall 3,14
Gass Service AS
Predrag Kolakovic
Visningsrommet USF
Bergen Offentlige Bibliotek

Sivilforsvaret

Sivilforsvaret er en fortløpende serie av begivenheter, der billedkunstnerne Frans Jacobi og Gitte Sætre i samarbeid med en rekke andre kunstnere, aktivister og samfunnsdebattanter reflekterer over forskjellige aspekter av dagens sikkerhetspolitikk.

Foreløpig inkluderer dette prosjektet 4 akter, organisert på hver sine premisser – her samlet som en mangefasettert diskusjon om hva det vil si å beskytte et sivilt samfunn. Tittelen Sivilforsvaret skal forstås ganske konkret; som et forsvar av retten til medbestemmelse over det sivile samfunnet, også i krisetider.

De 4 første akter har alle foregått i Bergen, henholdsvis på Den Nasjonale Scene og på Visningsrommet USF. Perspektivet er derfor først og fremmes norsk, men særlig det siste årets begivenheter har aktualisert tematikken, også som et samlet Skandinavisk problemfelt.

Utover å bidra til en aktuell politisk diskusjon, er Sivilforsvaret også et pågående kunstnerisk eksperiment i hvordan kunsten kan skape rom for diskusjon av vesentlige samfunnsproblemer. I Akt 1 og 3 fungerer kunsten som relasjonell ramme for diskursive meningsutvekslinger, men i begge inngår visuelle, performative elementer som en poetisk skygge av de rasjonelle argumenter. I Akt 2 og 4 er fokus mer direkte på kunsten og kunstverkets evne til å skape bilder av politiske begivenheter. Bilder som åpner opp for emosjonelle, symbolske og visjonære aspekter av virkeligheten.

Siden vi i 2017 startet dette prosjekt med Krigsteatret Trident Juncture har virkelighetens begivenheter fullstendig forandret de premisser som vi diskuterer sikkerhetspolitikk på. Den russiske invasjonskrigen i Ukraina har aktualisert og radikalisert diskusjonene om hvordan et samfunn som det norske, må forsvares. Sikkerhet og forsvar er ikke lenger et nasjonalt anliggende, men i høy grad del av et internasjonalt og globalt maktspill, hvor vår allianse-tilhørighet spiller avgjørende inn i hva man som sivil borger kan og skal mene om en gitt situasjon.

Vi har fra første akt brukt begrepet krigs-teater, som kjerne i vår tenkning omkring forholdet mellom politisk virkelighet og kunstnerisk refleksjon. Krigs-teatret er opprinnelig en militær term, som beskriver en strategisk geografi, hvor forskjellige parter kjemper om herredømmet. I vår kunstneriske versjon er Krigs-teatret en metode for

å iscenesette og dramatisere diskusjonen. Denne diskusjonen er ikke minst eksistensiell og moralsk. Et etisk anliggende. Når vi i Akt 4: KRIG tar det tunge symbolske skyts i bruk er det nettopp derfor, for at vise situasjonens alvor.

Krigen og sikkerhetspolitikken blir som oftest diskutert på mannlighe-
tens premisser. På denne måte er fenomenet krig en av patriarkatets
fremtredelsesformer. I Sivilforsvaret har vi på forskjellig vis forsøkt å
undersøke hva en feministisk sikkerhetspolitikk kan være. Tydeligst i
Akt 3, hvor 7 kvinnelige samfunns-debattører ble invitert til at gi hver
deres bud på fremtiden.

Det feministiske perspektiv dukker igjen opp i Akt 4, hvor det er de
unge menns klaustrofobiske rolle i krigs-scenariet, som beskrives i en
dramatisk teatralisk installasjon.

Frans Jacobi & Gitte Sætre
April 2023

Første Akt:
KRIGSTEATRET
TRIDENT JUNCTURE

Den Nationale Scene
Bergen 2017

Alt Går Bra
Gitte Sætre & Frans Jacobi

Krigsteatret Trident Juncture
Den Nasjonale Scene, Bergen
Torsdag 22. november 2018

En performativ debatt om NATO-øvelsen Trident Juncture og implikasjonene for Norge og Skandinavia. Iscenesatt på scenen til Den nasjonale Scene (DNS) i Bergen.

Et samarbeid mellom Alltid Beredte Bergenskunstnere (Alt Går Bra og Jacobi & Sætre) samt Kunsthall 3.14

Bidragstere innerste sirkel:

Ingeborg Breines, Hans Jørgen Wiborg, Willy Bangsund
Njål Benkestoch Kjølholdt Gustavsens and Ole Christian Ellestad

Moderatorer:

Agnes Nedregaard og Gitte Sætre

Performere:

Frans Jacobi, Tanya Verbanova, Tania Silvestrini, Felix Exner Lenzing

INTRODUKSJON

Agnes Nedregard

Alltid Beredte Bergenskunstnere undersøker hvilken rolle kunsten spiller og kan spille i samfunnet. Målet vårt her og nå er å skape en plattform for refleksjon og debatt. I dag har vi altså invitert dere til en diskusjon med utgangspunkt i det vi har kalt Krigsteateret Trident Juncture.

Alltid Beredte Bergenskunstnere har for anledningen kommet sammen som en spontan gruppering av billedkunstnere i tett samarbeid med Kunsthall 3.14, for å stille noen spørsmål om NATO-Trident Juncture. Vi vil gjerne takke våre spesielt inviterte gjester:

Ingeborg Breines er humanist og fredsaktivist. Hun har bl.a vært direktør i UNESCO (Paris, Islamabad og Genève) og president i verdens eldste internasjonale fredsorganisasjon, International Peace Bureau (IPB).

Willy Bangsund fra Kirkenes er initiativtaker for idrettssamarbeid med Russland siden 1970, et foregangsprosjekt for folk til folk-samarbeidet Norge-Russland. Bangsund er kåret til "Årets ildsjel" og har mottatt Finnmark fylkes kulturpris.

Njål Benkestoch Kjøholdt Gustavsen er styremedlem i Høyres Studenterforening i Bergen, og forsvarsvenn. Skrev en artikkel i BT den 26.oktober hvor han stiller seg undrende til demonstrasjonen mot Trident Juncture som ikke ser viktigheten av at NATO og Norge trener militært på å beskytte Norge.

Ole Christian Ellestad er kunstner som ofte jobber med psykiatri, krig og poesi som tema; eksperimentelle prosjekter som prøver å avsløre skjulte allianser og/eller finne nye.

Hans Jørgen Wiborg er sivil lærer på sjøkrigsskolen og har skrevet flere bøker om militær strategi og teori.
Siste bok: Sjøkrig og sjømakt i et internasjonalt og norsk perspektiv

OVERSIKT

Gitte Sætre

Det finnes vanligvis ulike versjoner av fakta, men det kan være til hjelp for den videre samtalen at vi starter fra et felles sted. Som et utgangspunkt foreslår vi å bruke fakta slik de er presentert av aktørene som står bak dem. Ifølge forsvarrets nettsider kan NATO-øvelsen Trident Juncture oppsummeres slik: I 2014 inviterte Norge NATO til å gjennomføre en øvelse på norsk territorium, og NATO takket ja.

Scenarioet for øvelsen har vært en såkalt artikkel 5-operasjon, hvor Norge er under angrep og våre NATO-allierte kommer oss til unnsetning. Norge har vært vertsnasjon, og øvd på rollen og ansvaret som vi ville ha hatt i en slik situasjon. Siden august i år har det foregått forflytninger av materiell og personell, mens selve øvelsen Trident Juncture fra 25. oktober til 7. november har involvert soldater på bakken, kampfly i luften og krigsskip på havet. Rundt 50 000 soldater fra 29 NATO-land pluss Finland og Sverige har tatt del i øvelsen. Alt dette gjør Trident Juncture til NATOs største øvelse siden den kalde krigen.

Militærøvelsen Northern Screen som har funnet sted parallelt, er ikke regi av NATO, men på initiativ fra US Marines, som vært i Indre Troms og øvd med Brigade Nord. I etterkant har det foregått en stor datasi- mulert øvelse i Stavanger som avsluttes i morgen. Ved juletider skal all tilbaketransport av NATO materiell og personell være fullført.

NATO ble opprettet i lys av den kalde krigen, som en forsvarsallianse mellom USA, Canada og ti europeiske stater, inkludert Norge. Vi leser de første linjene fra innledningen til NATO-traktaten, dokumentet Norge og de andre allierte skrev under på i 1949:

De stater som er parter i denne traktat bekrefter på ny sin tro på formålene og grunnsetningene for De forente nasjoners pakt og sitt ønske om å leve i fred med alle folk og alle regjeringer. De er besluttet på å trygge sine folks frihet, felles kulturarv og sivilisasjon, som er bygd på grunnsetningene om folkestyre, individets frihet og rettens herredømme. De søker å fremme stabilitet og velferd i det nord-atlantiske område. Trident Juncture var altså en øvelse i et Artikkel 5-scenario i denne traktaten.

Artikkel 5 lyder:

”Partene er enige om at et væpnet angrep mot en eller flere av dem i Europa eller Nord-Amerika skal betraktes som et angrep mot dem alle, og er følgelig blitt enig om at hvis et slikt væpnet angrep finner sted, vil hver av dem under utøvelsen av retten til individuelt eller kollektivt selvforsvar, som er anerkjent ved artikkel 51 i De forente nasjoners pakt, bistå den eller de angrepne parter ved enkeltvis og i samråd med de andre parter straks å ta slike skritt som den anser for nødvendig, derunder bruk av væpnet makt, for å gjenopprette det nord-atlantiske områdes sikkerhet.”

Første og eneste gang artikkel 5 har blitt aktivert, var angrepet etter 11. september 2001 på tvillingtårnene i USA. Trusselen som ble anerkjent i denne sammenhengen ledet dessuten til NATOs første bruk av sine styrker utenfor det Nord-atlantiske området.

Hva betyr NATO for Norge i dag?

I forkant av Trident Juncture-øvelsen sa vår statsminister Erna Solberg: “Det er viktig at amerikanerne viser med handling den klare og tydelige forpliktelsen de har. Amerikanske soldater som øver i Norge, som er trent for norske forhold, og som sørger for at vi har forhåndslagring i Norge, bidrar også til at vi har en troverdig støtte fra NATO om den dagen skulle komme at vi trenger det.”

I dag er det “vår” Jens Stoltenberg som står ved roret i NATO. I hans ord, som generalsekretær i NATO, sier NATO om seg selv, vi siterer: “Demokrati. Ytringsfrihet. Medias frihet. Et uavhengig rettsvesen. Beskyttelse for minoriteter. Dette er verdiene som forener oss. Dette er verdiene NATO har forsvart siden grunnleggelsen i 1949.”

Ifølge forsvarsminister Ine Eriksen Søreide er Norge “NATO i nord”. I fjor lanserte Søreide en ny langtidsplan for det norske forsvaret hvor deres hovedoppgave er endret fra “krigsforebygging” til “avskrekking”.

Agnes SPØRSMÅL

NATO ruster opp, og det gjør også Norge. Spørsmålet er hva som ligger bak denne opprustningen. Det er her Krigsteateret Trident Juncture på Den Nationale Scene kommer inn. Vil vi gjerne høre hva dere tenker, så vi har forberedt noen spørsmål for dere. Det første spørsmålet er: Hva er trusselen for deg i dag, hva er du redd for?

Vi foreslår at vi alle, inviterte deltagere og publikum, tar 5 minutter til å tenke over dette spørsmålet. Det ligger penn og papir på stolene deres. Etterpå vil vi gi våre 6 spesielt inviterte gjester to minutter hver til å fortelle oss hva deres respons på spørsmålet er, før vi åpner for responser, kommentarer eller spørsmål fra dere i publikum.

Etter 5 min: Da vil vi høre hva våre deltagere har å si til spørsmålet: Hva er trusselen for deg i dag, hva er du redd for?

Da vil vi kaste ballen videre til publikum. Dere er også velkommen til å dele med oss deres respons til spørsmålet, eller eventuelle kommentarer eller spørsmål.

Etter 30 min: Nå vil vi invitere til igjen å ta en 5 min tenkepause.

Denne gangen foreslår vi å tenke over hvilke positive, konstruktive måter vi kan benytte til å håndtere frykten vi har snakket om, eller truslene vi føler behov for å verne oss mot. Igjen vil vi gi våre 6 spesielt inviterte gjester to minutter hver til å fortelle oss hva deres respons på spørsmålet er, før vi åpner for responser, kommentarer eller spørsmål fra publikum.

Hvilke positive, konstruktive måter kan vi benytte til å håndtere frykten vi har snakket om, eller truslene vi føler behov for å verne oss mot?

Etter 5 min:

Da vil vi høre hva våre deltagere har å si til spørsmålet: Hvilke positive, konstruktive måter kan vi benytte til å håndtere frykten vi har snakket om, eller truslene vi føler behov for å verne oss mot?

Responser, kommentarer, spørsmål, diskusjon,

Etter 30 min:

Da vil vi gjerne gi våre gjester anledning til å komme med en kort oppsummerende kommentar.

Helt til slutt vil vi åpne for et par korte spørsmål fra publikum.

Kl. 14.00

Tusen takk for oppmøtet alle sammen, håper vi får anledning til å fortsette en veldig interessant og fruktbar, men altfor kort diskusjon i andre fora! Tusen takk igjen til alle våre inviterte deltagere.

Vi vil gjerne takke våre samarbeidpartnere Kunstakademiet – Institutt for samtidskunst og Den Nationale Scene, som er vårt vertskap her i dag. Takk også til Bergen Kommune for økonomisk støtte til arrangementet.

Alltid Beredte Bergenskunstnere er en plattform alle kan benytte seg av!

Det blir flere arrangementer, følg med!

Anden Akt:

ANTI-KRIG Utstilling

Visningsrommet
USF Verftet
Bergen 2020

Kurateret af Åse Møller-Hansen,
Frans Jacobi og Roger Gjerstad for
Anti-Krigs Initiativet og
International Kvindeliga for
Fred & Frihed

Velkommen til ÅPNING

Torsdag, 3 september 2020, 18-21

Visningsrommet **USF Verftet**
Georgernes verft 12, Bergen
AntikrigFest.org

Performance 'Ninja Peace Horse' av Ninjas of Bergen.
Sang ved Azin Rajaei (Iran) akkompagnert av Michal Urbaniak, piano.
Korte innlegg ved Åse Møller Hansen, Bjarne Lavik og kurator Frans Jacobi

ANTI-KRIG Festivalen – Motstand mot krig og vilje til en fredelig verden

ANTI-KRIG Festivalen 3-20 Sept

Åpningstider:
Tirsdag til fredag
fra kl. 14.00 til 19.00.
Lørdag og søndag
fra kl. 12.00 til 17.00.
(Mandager lukket)

ANTI-KRIG Festivalen MOTSTAND MOT KRIG og VILJE TIL EN FREDELIG VERDEN er en hilsen fra organisasjonene Antikrigs-initiativet (AKI) og International kvinnelige for fred og frihet (IKFF). Sammen ønsker de å mobilisere for fred. Festivalen består av ulike typer foredrag, filmvisning, performance, omvisninger og workshops for skoleelever samt en ANTI-KRIG utstilling med verk av 26 kunstnere, der alle handler om krig og fred. Initiativtakerne håper at utstillingen og festivalen vil fange allmennhetens interesse. Utstillingen samler et veldig bredt spekter av lokale og internasjonale kunstnere; fra Street Art til politisk forestilling, fra ekspressivt figurativt maleri til dokumentarfotoografering, fra poetisk videokunst til ren propaganda.

Kunstnere: Masoud Alireza, Savas Boyraz, Amos Keppler, Peter Voss-Knude, Kwestan Jamal Bawan, AFK, Herbert Wiegand, Ca Conrad, JINWAR/Womans Village, Ida C. Maardhed, Sonja Krohn, Ivar Jerde, Simone Hooymans, Roger Gjerstad, Bjørg Taranger, Thomas Kruse, Ninjas of Bergen, Frans Jacobi, Gitte Sætre, Laurie Grundt, Næem Searle, Kirsten Merete Hestnes, Living Unliving Surveillance Poet, ALTKey, Gabriel Kvendseth, Kari Elisabet Svare, Miss Printed.

UTSTILLING
PERFORMANCE
FOREDRAG
CRYPTO-PARTY
OMVISNINGER
LITTERATUR
FILM

ANTI-KRIG Utstilling Udstillingen presenterer værker af 24 kunstnere, alle tematisk relateret til Krig og Fred. Udstillingen er bygget op som en fortløbende fortælling, udspændt mellem 2 billeder; et fra fortiden og et fra nutiden.

Det første billede er en lille tegning af en ukendt kunstner. Det forestiller sandsynligvis en frivillig soldat i den Spanske Borgerkrig i 1930'erne. Han udstråler en optimistisk beslutsomhed, en positiv kamp for fællesskabet. Dengang troede vi på det godes kamp mod det onde. At de unge mænd drog ud i krig for at forsvare det positive fællesskab, samfundet. Han var fortroppen i det gode samfund, der forsvarede sig mod fascismen.

Udstillingens sidste billede er et avis-foto fra Black Lives Matter demonstrationerne i USA, nu i denne sommer. Nu kommer overgrebene fra det kapitalistiske samfund selv. Krigen er internaliseret og kampen er blevet en revolutionær kamp for overlevelse.

Udstillingens mange kunstværker er iscenesat imellem disse to billeder, og indskrevet i et samlet udstillings-narrativ, skrevet til lejligheden af billedkunstner og professor Frans Jacobi. Hvert kunstværk

Torsdag 3.09.

Kl. 18.00 til 21.00: ÅPNING av gruppeutstillingen ANTIKRIG, performance 'Ninja Peace Horse' av Ninjas of Bergen, sang med Azin Rajaei og taler ved Åse Møller Hansen, Bjarne Lavik og kurator Frans Jacobi

Lørdag 5.09.

Kl. 16.30 til 17.00 i Visningsrommet USF: Konsert med Bergen Boss-band; et blomstrende naboprojekt som spiller gjenbrukspop. Mer eller mindre kjente klassikere får bergenske ord og fremføres med innlevelse og humor. Med Johanna Vatne og Sondre Båtstrand.

Lørdag 5.09.

Kl. 17.00 til 19.00 i Visningsrommet USF: Verbalt krutt – poetiske ytringer om krig og fred v/Ivar Jørdre og Amos Keppeler. Etterpå er det åpen mikrofon for egne eller andres dikt.

Søndag 6.09.

Kl. 11.00 til 13.00 på Festplassen: Deltagerbasert Thai Chi Performance. Etterpå kan du besøke ANTIKRIG-utstillingen på USF og masterutstillingen på Kode 2 og se om kunstoplevelsen har endret seg etter en times trening med mindfulness og mind emptiness. Instruktør: Cato Bruarøy.

Tirsdag 8.09.

Kl. 19.00 til 21.00 i Visningsrommet USF: Foredrag: Norge må slutte seg til FNs atomvåpenforbud v/ ICAN Tuva Widskjold

Torsdag 10.09.

Kl. 19.00 til 21.00 i Visningsrommet USF: Foredrag 'Kunst & Propaganda' med instituttleder for Kunstakademiet/UiB og kurator for utstillingen Frans Jacobi. Etterpå er det lansering av tidsskriftet Bergen/Copenhagen Papers no 3.

Kl. 19.00 til 21.00 i Visningsrommet USF:

Oi Collective and Stina Ihle Amankwah from Minotenk Minoritetspolitisk Tenketank. «Who has the power to include?» Peace is not merely the absence of conflicts; peace can also be conflict. Demands for inclusion can also be attempts at peace building. (Engelsk)

peger på forskjellige aspekter af de sidste 90 års krigshistorie med særlig vægt på krigene i Mellemøsten og forholdet mellem krig og kapitalisme. Der er dog også plads til Freden og de fredelige modstandsformer som de senere år har set dagens lys i krigens skygge. Udstillingen samler et meget bredt spektrum af kunstnere; fra Street Art til politisk performance, fra ekspressivt figurativt maleri til dokumentar-foto, fra poetisk videokunst til ren Agit-Prop (agiterende propaganda).

Kurateret af Frans Jacobi, Åse Møller-Hansen og Roger Gjerstad for Anti-Krigs Initiativet og International Kvindelige for Fred & Frihed.

ANTI-KRIG Festivalen MOTSTAND MOT KRIG og VILJE TIL EN FREDELIG VERDEN er en hilsen fra organisasjonene Antikrigs-initiativet (AKI) og International kvinnelige for fred og frihet (IKFF). Sammen ønsker de å mobilisere for fred. Festivalen består av ulike typer foredrag, filmvisning, performance, omvisninger og workshops for skoleelever samt en ANTI-KRIG utstilling med verk av 26 kunstnere, der alle handler om krig og fred.

Lørdag 12.09.

Kl. 17.00 til 19.99 i Visningsrommet USF: Verbalt krutt – poetiske ytringer om krig og fred v/Ivar Jørdre og Amos Kepler. Etterpå er det åpen mikrofon for egne eller andres dikt.

Kl. 19.00 til 21.00 i Visningsrommet USF:

Crypto-party – En desentralisert bevegelse med arrangementer som skjer over hele verden. Knowledge and practice exchange with (X)LCC – Libre Computer Club members. We explore and promote technological perspectives to achieve privacy, freedom, sovereignty of individuals and communities in digital environments. (Engelsk/Norsk)

Søndag 13.09.

Kl. 15.00 til 16.30 i Visningsrommet USF: Medisinsk solidaritetsarbeid under krig og okkupasjon v/ Hanne Heszlein-Lossius, journalist og lege m/ doktorgrad fra Gaza. Anestesilege på Voss og kommunelege i Berlevåg.

Har i flere år jobbet frivillig i flyktningleire i Hellas og Midtøsten. Innledning v/Åse Møller-Hansen, IKFF.

Kl. 17.00 til 19.00 i Visningsrommet USF: Fremføringer av tekster skrevet av den avdøde kunstneren Laurie Grundt ved Ivar Jørdre og Elisabeth Holt, som også inviterer til videre samtale med publikum.

Tirsdag 15.09.

Kl. 18.00 til 19.00 i Visningsrommet USF: Progressive International – we unite, organise, and mobilise progressive forces behind a shared vision of a world transformed.

In December 2018, the Democracy in Europe Movement (DiEM25) and the Sanders Institute issued an open call to all progressive forces to form a common front. v/ David Adler, General Coordinator, PI (Engelsk)

Kl. 19.00 til 21.00: Foredrag: Medier, krig og propaganda – hovedtendenser og alternativer: Mulig med fredsjournalistikk? v/Elisabeth Eide, professor emerita ved OsloMet.

Onsdag 16.09.

Kl. 18.00 til 20.00 i Bergen Offentlige bibliotek: Gratis filmvisning av: "The Man Who Saved the World" er en dansk dokumentarfilm fra 2013 av filmprodusenten Peter Anthony. Filmen handler om Stanislav

ANTI-WAR NOTES

Af Frans Jacobi

Start

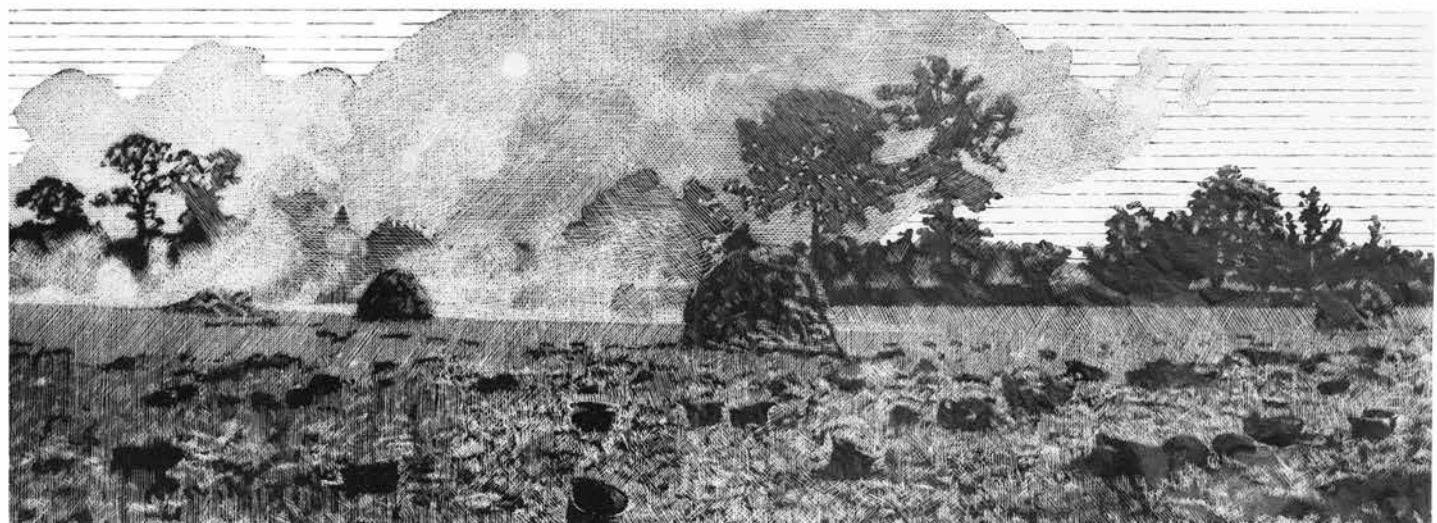
Det første billede er en lille tegning af en ukendt kunstner. Det kunne forestille en frivillig soldat i den Spanske Borgerkrig i 1930'erne. Han udstråler en optimistisk beslutsomhed, en positiv kamp for fællesskabet. Dengang troede vi på det godes kamp mod det onde. At de unge mænd drog ud i krig for at forsvare det positive fællesskab, samfundet. Han var fortroppen i det gode samfund, der forsvarede sig mod fascismen.

Ukendt kunstner: ingen titel (tegning)

Verdenskrig

Den 2. Verdenskrig blev sindbilledet på alle krige, og har været en monumental målestok både for onskaben, for alliancebygningen og for den folkelige modstand. Det klare fjendebillede etablerede en forenklet og tydelig verdensopfattelse; krigen er de godes kamp mod de onde. Nutidens krige; mobiliseringen og propagandaen benytter stadig denne simple og følelsesladende optik, selv om virkeligheden er

Petrov, en tidligere løytnant-oberst i den sovjetiske luftforsvarsstyrken og hans rolle i å forhindre at den sovjetiske falske alarm-hendelsen i 1983 førte til atomvåpen holocaust

Torsdag 17.09.

Kl. 19.00 til 21.00 i Visningsrommet USF: Foredrag og samtale med den britiske politiske aktivisten, akademikeren og skribenten John Rees. Han vil dele sine erfaringer fra sitt arbeid i Stop the War Coalition.

Søndag 20.09.

Kl. 17.00 til 18.30 i Visningsrommet USF: Foredrag: Galtungs metode for fred. Foredrag om 'Transcendmetoden' ved Susanne Urban/ Hurdangerakademiet for fred, utvikling og miljø.

Humans - Not Numbers: Aktion på Anti-Krigs Festivalen

langt mere kompleks.

I Herbert Wiegands billede *Landschaft 5* er det derimod ikke så klart hvilken jord, der brænder. Stålhjelmene ligger tilbage som vidnesbyrd om tabte liv, og den menneskelige lidelse er lige stor på begge sider af fronten.

Herbert Wiegand: *Landschaft 5* (træsnit)
Roger Gjerstad: *Libya* (relief)

I Roger Gjerstads relief er magtfordelingen tydelig. Officererne fryder sig, mens krigens ofre må flygte, anonyme og mangfoldige. Billedet har udgangspunkt i krigen i Libya; offeret viser Mo-hammad Gaddaffi's sidste stund, mens slaveskibene nederst i billedet henviser til hvordan Afrika er blevet udplyndret, både menneskeligt og økonomisk i hundreder af år. En kompleks og rå fortælling om imperialisme; i fortid og nutid.

Vietnam og fredsbevægelserne

Efter Verdenskrigens spredte den eksistensielle tvivl og meningsløsheden sig: Hvor var Gud? Kan demokratiet overvinde de voksende modsætninger mellem Øst og Vest? Den Kolde Krig. Vietnam.

Og så: Fredsbevægelserne vokser med voldsom kraft op igennem 1960-tallet. Gandhi's ikke-volds-filosofi er en stor inspiration. Brede folkelige

protester og en kritisk offentlig debat, skaber den forandring, der tvinger USA ud af Vietnam.

Der er stærke solidaritets bånd mellem protestbevægelserne i Vesten og oprørsbevægelserne i Den tredje Verden. Opgøret med den vestlige imperialisme er fuld gang. Frantz Fanon skriver om *The Wretched of the Earth*.

I Laurie Grundts billede, *Papa, Hvem er Jesus?*, er der ikke en, men mange korsfæstede. Lidelsen er kollektiv og frelsen kommer ikke fra en enkelt Gud's Søn, men fra masserne. I Thomas Kruse's plakater lever solidariteten med masserne i Den tredje Verden, mens dramaet mellem krig og fred udspiller sig i selve by-arkitekturen i Ivar Jørdes maleri. Amos Keppler viser at kærlighed kan overvinde våbenmagt.

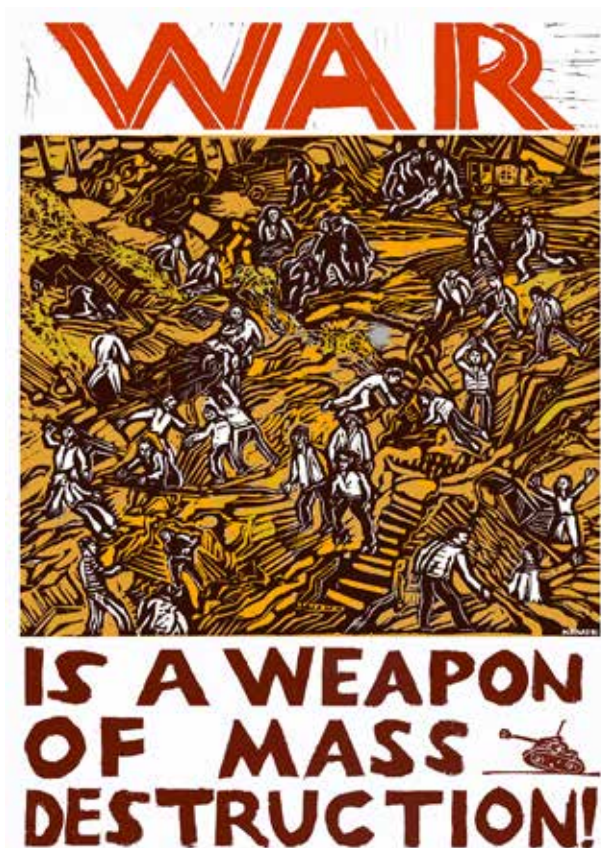
Thomas Kruse: *War is a weapon of mass destruction* (plakat)

Laurie Grundt: *Papa, hvem er Jesus?* (maleri)

Amos Keppler: *Kanoner & Blomster* (foto)

Ivar Jørde: *Peace* (maleri)

Thomas Kruse: *ALTID!* (plakat)

Coalition of the Willing

Irak- og Afghanistan-krigene gør krigsførelsen til 'big business', og den føres nu af et kompleks konglomerat af coprates. Multinationale sikkerhedsfirmaer agerer som private hære i tæt samarbejde med Det Hvide Hus. Våbenproduktionen, våbenhandelen, sikkerheden i de grønne zoner og adgang til olie-kilderne skaber en ny korrupt økonomi, styret fra Det Hvide Hus med vicepresident Dick Cheney i en hel parade af centrale roller. Uden om FN skabes den såkaldte Coalition of the Willing med bl.a. Danmark som villig deltager i krigen i Irak.

Coalition of the Willing: Betegnelsen har en nærmest poetisk dobbelt-tydighed; ment som en koalition af stater, der er villige til at føre en såkaldt 'aktiv udenrigspolitik', og dermed ofre både soldater og materiel for at indføre fred og demokrati i regioner styret af 'Ondskabens Akse'. Villigheden har dog en mørkere bagside; koalitionen kan

også forstås som en samling af stater, der er villige til at gå hele vejen i deres støtte til USA. Villige til at acceptere en krigsførelse, der har vist sig at skabe alt andet end demokrati og frihed. Systematisk tortur, kaos og smadrede samfund, prægede af fundamentalisme og terror. Villige til at deltage i den korrupte krigsøkonomi, og sende soldater ind i en destruktiv kamp, som først og fremmest skaber økonomisk

overskud for våbenproducenterne, våbenhandlerne og sikkerhedsfirmaerne.

Med udnævnelse af først den danske statsminister Anders Fogh Rasmussen og senere den norske statsminister Jens Stoltenberg til NATO-øverstkommanderende, har Danmark og Norge gjort sig til spydspidser i sammensmeltningen af NATO og Koalitionen af Villige.

Det er i dette lys at Donald Trumps krav om at alle NATO-lande skal øge deres militær-budgetter til 2% af bruttonational-produktet skal forstås. Det er i dette lys at købet af F35-flyene i Norge, Danmark og lang række andre NATO-lande skal forstås. Det er i dette lys at en militær-øvelse som Trident Juncture skal forstås. NATO er en pengema-

skine, der overfører skatte-penge fra medlemsstaterne til våbenindustrien. De konstante krige er nødvendige, både for at retfærdiggøre de øgede investeringer og for at skabe et øget våbenbehov.

Som en slange, der bider sig selv i halen, skaber Koalitionen af Villige og Ondskabens Akse, det perfekte feedback-loop.

Spørgsmål: Hvem er Ondskabens Akse?

I Laurie Grundts maleri, Forsvaret Høyskole, introduceres den norske version af militærets mænd: Taktikk, Strategi, Dagsorden. NATO News. Secrets. I lydværket Flying Killer Robots chanter Den amerikanske poet CAConrad sig igennem sin rasende skam over sin egen nations vedvarende mord på andre landes statsborgere. I Gitte Sætre's video-performance Artist entering the White Cube with a Mission forsøger kunstneren at vaske præsenteringen af det norske indkøb af amerikanske F35-kampfly ren for skam. Frans Jacobi's 3 fotos, Coalition of the Willing, sidestiller Det Hvide Hus med 2 fotos taget af amerikanske soldater i torturængslet Abu Grahیب i Irak. Mørkets Hjerte. Gabriel Kvendseth præsenterer et lignende forsøg på at reetablere det amerikanske nationalsymbol som et spraglet kludetæppe af beskidte rester; spor af levet liv. Working on a new flag for US motherfuckin A.

Laurie Grundt: Forsvarets Høyskole (maleri)

Gitte Sætre: Artist entering the White Cube with a Mission (video)

Frans Jacobi: Coalition of the Willing (3 fotos)

CAConrad: Flying Killer Robots (lyd + stemme + billede)

Gabriel Kvendseth: Working on a new flag for US motherfuckin A (flag)

*Flags for our Mothers II:
Wokin' on a New Flag for US-motherfuckin'-A (2019)*

Funne materialer: malefile, kjøkkenhånduk,
kaninskin, silkeskerf

Parallel-samfund

De sidste 20 års konstante krige har efterladt store dele af Mellemøsten som dysfunktionelle Failed States med millioner af mennesker på flugt fra fundamentalistisk terror. Irak, Libyen, Syrien, Yemen, Palestina. De demokratiske reformer og den neoliberale velfærd som NATO lovede, kom aldrig. Flygtningelejrene er blevet permanente boliger for millioner af mennesker, på kanten af livet.

Men inde i disse afbrændte ruinerede landskaber vokser et nyt eksperimenterende demokrati. I de kurdiske enklaver i det nordlige Syrien, Rojava - Afrin, Kobane og Jazira skabes et andet samfund baseret på religionsfrihed, ligestilling af mænd og kvinder og direkte demokrati. Presset mellem ISIS og den tyrkiske præsident Erdogan, er Rojava et eksempel på konstruktive idealistiske modstandsformer.

Naeem Searle's to malerier viser to scener i ørkenen. Kvinder på vandring og en gruppe mænd. Stemningsbilleder fra krigen.

I maleriet Flammer viser Kwestan Jamal Bawan en abstrakt version af krigens brændende drama.

Aktivisten Sarah Koesler har samlet fotos og tekster, der dokumenterer livet i JINWAR – de frie kvinders landsby. Et muligt samfund i en anden verden.

ter af Vesten's
interventioner
i Mellemøsten:
OK KUP PASJON

I Savas Boyraz
film The State
we are in, føl-
ger vi en om-
vandrende skro-
thandler rundt
i en udbombet
landsby i de kur-
diske grænse-
områder i det
sydlige Tyrkiet.
Bombet af tyr-
kiske tropper i
en storstilet ud-
rensning af hele
regionen. Inde
i ruinen finder
han en reproduktion af Pablo
Picassos ikoni-
ske maleri Gu-

ernica; kunsten som modstandsform.

Naeem Searle: uden titel (2 malerier)

Savas Boyraz: The State we are in (video)

Sarah Koessler: JINWAR – the village of free women (fotografi)

Sonja Krohn: OK KUP PASJON (banner-maleri)

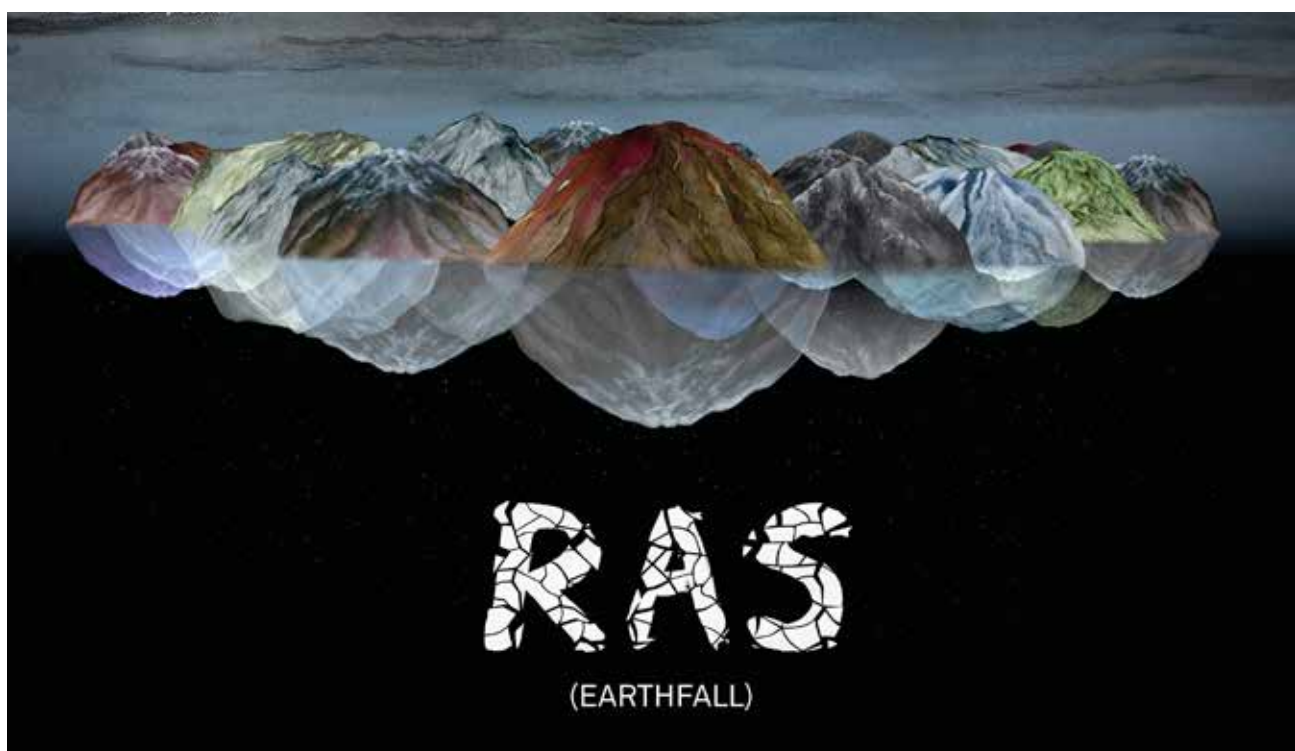
Kwestan Jamal Bawan: Flammer (maleri)

Afstand

Vestens krige foregår udenfor Europa. Så langt væk at vi har svært ved at forestille os / indse at vi faktisk er i krig. Er Norge en krigsførende nation? Flygtninge-strømmene, lejrene, de menneskelige lidelser; soldaterne, bomberne og drabene. Vi holder dem på sikker afstand.

Vi omtaler og behandler flygtningene som om det er deres eget valg, som det ikke er krig de flygter fra, som om vi ikke er implicerede, medansvarlige. Vi nægter at se de grædende flygtningebørn. Vi distancerer os. Afstanden stivner til frygt. Vi frygter og taler om sikkerhed. Opretholder de systemer, der producerer krigene og producerer flygtningene.

I Simone Hooymans' animationsfilm RAS (Earthfall) vælter verden. Verden er ikke stivnet i en fastlagt mening. Verden vælter. Thomas Kruse's plakat præsenterer et digt af den danske poet Inger Christensen: En verden er kommet til verden inde i verden. Ida C Maardhed's film TULA beskriver en rejse til Lampedusa i Italien i efteråret 2017, nogle måneder efter at EU underskrev aftalen med Libya om at lukke grænserne til Europa. Filmen viser den «tomhet/stillhet som blir hvor

kaos, smärta og virklighet egentligen borde finnas». Herbert Wiegands träsnit *Landschaft 3* viser en syrisk flygtningelejr; en realitet for millioner af mennesker i denne verden. På musik-albummet *Peter & the Danish Defence* har Peter Voss-Knude skrevet sange i samarbejde med danske soldater, hjemvendt fra krigene i Afghanistan og Irak. Sangene beskriver soldaternes oplevelser, udstationeret i fremmede lande, midt i krige de ikke helt forstår: «Pink and orange flames. I am trying to convey what you want me to fight».

Kirsten Marie Hestnes' maleri viser det grædende flygtninge barn. Direkte, uden afstand. Kaos, smerte og autenistet.

Thomas Kruse: En Verden (plakat)

Ida C. Maardhed: TULA (film)

Herbert Wiegand: Landschaft 3 (træsnit)

Simone Hooymans: RAS (Earthfall) (animationsfilm)

Peter Voss-Knude: Peter & the Danish Defence (kassettebånd)

Kirsten Marie Hestnes: Fra 2010 til 2019 er antall flyktinger fordoblet fra 40 til 80 millioner (BT 22.6.20) (maleri)

Ytringer

Den 5. april 2010 offentliggør WikiLeaks en hemmeligstempled amerikansk militær-video, som viser hvordan mere en 20 civile (inklusive 2 journalister fra Reuters) bliver dræbt på en åben gade i en forstad til Bagdad. Filmen er 38 minutter lang og viser med skånselsløs akkurate, hvordan det amerikanske militær henretter civile, uden nogen form for retfærdig begrundelse. Sammen med de ligeså rystende fotos fra Abu Grahیب fængsel, hvor amerikanske soldater laver selfies af iscenesatte optrin med tortur-ofre, viser Collateral Murder den mørke, umenneskelige bagside af den amerikansk-ledede Koalitions invasion i Irak.

WikiLeaks lykkes med at offentliggøre millioner af hemmeligstemplede dokumenter fra Vestens krige; lederen af WikiLeaks Julian Assange og en af de central whistleblowers Chelsea Manning må dog betale en høj pris for at insistere på ytringsfriheden: Begge sidder mange år i fængsel på tvivlsomt retsgrundlag. Julian Assange sidder stadig Belmarsh Prison i London og venter på at blive udleveret til USA, der truer med at fængsle ham for resten af livet.

Ytringsfriheden er en grundlæggende demokratisk rettighed; den er en af hovedargumenterne for invasions-krigene i Afghanistan og Mellemøsten, men når ytringsfriheden bruges kritisk mod de inderste magtcirkler i de Vestlige Alliancer, er der ingen nåde.

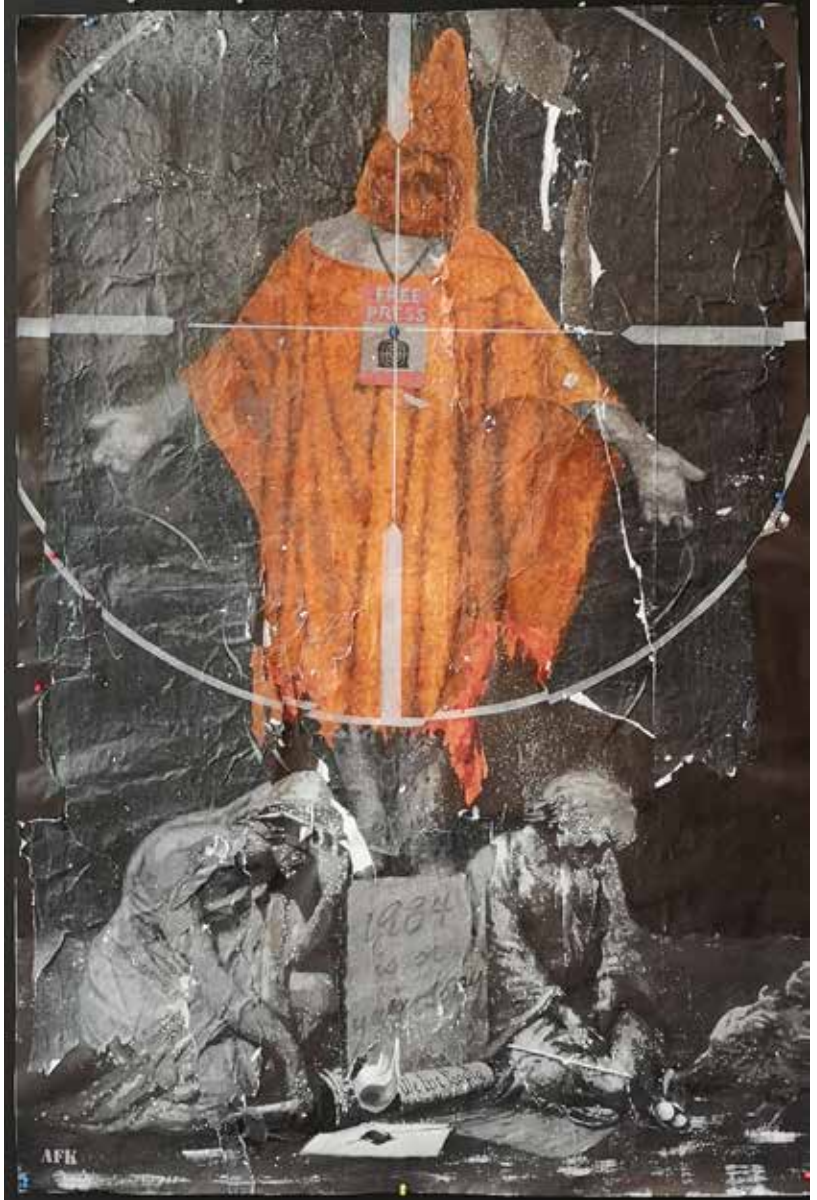
Björg Taranger's video Artikell 19 består af to overlappende optagelser fra Barcelona 2012. En stor menneskemængde demonstrerer, mens en helikopter overvåger situationen.

Thomas Kruses plakat hylder whitleblowerne Edvard Snowden og Chelsea Manning.

I AFKs store collage kobles Abu Grahیب og Julian Assange sammen som et nyt offer-ikon. Assange fremstår mere og mere som selv ikonet på undetrykkelser af ytringsfriheden i de Vestens demokratier. Når de gyldner løfter om retfærdighed skal virkeliggøres i egne sager, er de neoliberale stater knap så liberale. Torturen vendes nu mod whitleblowerne selv.

I Oi! Collective's plakat Shhh! Du er heldig at du er her, er det den snigende dobbelt-tydige selv-censur, der adresseres. På trods af ønsket om at inkludere mennesker med anden etnisk baggrund i de skandinaviske samfund, fordres også en underforstået selv-censur. Det er fint nok at du er her – men vi ønsker egentlig ikke at høre hvad du siger.

Bjørn Taranger: Artikell 19 (video)

AFK: The Persecution (collage)

Thomas Kruse:

Alle demokrater (plakat)

Oi! Collective:

Shhh! Du er heldig at du er her (plakat)

Geopolitisk Omsorg

Prøv at forestille dig en verden, hvor landskabet er åbent for alle. Fælles. Hvor ressourcerne ejes af fællesskabet og overskuddet bruges til alles bedste. En verden hvor ethvert menneske har lige ret til et godt liv. En verden hvor forskellighed respekteres og hvor rigdom/velfærd ikke måles i økonomiske fordele. Forestil dig en verden, hvor mennesket viser respekt for andre arter og væsener end sig selv. Forestil dig en verden hvor der gives plads til alle, som lever i atmosfærens tynde membran rundt om jordkloden.

Krig er ikke grøn.

I sine 2 kæmpe tegninger skaber Masoud Alireza en materiel virkelighed, åben for fortolkning: Er dette en sønderrevet nation, tynget af sin egen gravitation? Er det et territorie der er ved at ændre status? Eller er det en følelse, tung og intens? Er det det landskab vi bærer inden i os selv?

I computer-spillet Peace Money, giver ALTkey os mulighed for at investere krigsøkonomien til fredelige formål. Prøv selv!

I tekstil-maleriet Kloden er utsatt for vold og behøver ømhet, omsorg og helbredelse viser Kari Elisabet Svare det arktiske rum, bundet sammen af en kærlig kulturel sfære. Kan vi forestille os kærligheden, som en kraft, der rækker ud over den økonomiske

Ninja horse

War is over if you want it

NINJA HÅRSE SHIT EAT – the singalong Song

Anti war Wanti ar Warty ant Ninjas

don't want war ninjas want horse War

is over if you want it. Eat horse Sculpture

vultures. Ninja musical choir - You can't war when you sing HORSE

Peace cheese

Peace pony

Roomy peace pony going homey for baloney and when he

showed me what you owe me, biatch better have my troney pony.

It's a gift and you can have it. I'm gonna ware it like my skin

and you can pet me. And you can love me like a pet and

RAP:

Horse is on the floor eating pizza from the

floor flour war flower war anti gun

Pause the war from afar stop the wars spitting

bars

We dunno how wwIII will be but ww4 will be

fought with sticks and stones

BUT NO WAR STOP STAHP THE WAR schtæpp

End the wars! and enter the horse

Eat some smores and ride a hors and end the wars

Its worse to do chores for the war pumping horse

Wåsj the hås

Smok som hasj

Gå på nasj

Go through doors, Open doors, with my

little horse

What do håse eat - Flower power in the

shower

All brains with håse power

I wanna go some wear with my hästihäst

I wanna wear my horse like I wear my skin

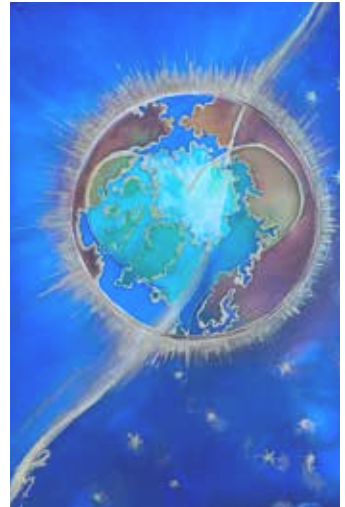
Yes

NINJAS DID CUTE PONY

beregning af nationale interesser, en kraft der kan skabe et andet forhold mellem passion og rationalitet?

Performance-gruppen Ninjas of Bergen skaber med deres Ninja Peace Horse en ny version af den trojanske hest. Her det freden der smugles ind i en krigerisk verden: «End the wars! and enter the horse!»

Masoud Alireza: Drawing (tegning)

ALTkey: Peace Money (computer-game)

Ninjas of Bergen: Ninja Peace Horse (skulptur + performance)

Kari Elisabet Svare: Kloden er utsatt for vold og behøver ømhet, omsorg og helbredelse (tekstil-maleri)

Trojan Horses

Krigen internaliseres. Afstanden til den dramatiske virkelighed gør krigen og krigsdeltagelsen uvirkelig. Anskaffelsen og håndteringen af våbenmagt normaliseres med brugen af 'nysprog' (George Orwell): Frihed. Sikkerhed. Fred. Kunstneren MissPrinted skriver om sin oplevelse af NATO-øvelsen Trident Juncture, her i Norge:

“I was drinking my morning coffee when I looked outside our kitchen window and saw a tank was parked in our garden. During Trident Juncture the atmosphere was so happy. People welcoming our 'allies' with burgers, vafler and lemonade. Almost as a birthday party with friends.”

I en altomfattende initialiserings-process opdrager vi vores børn og unge til krigsteatrets forsimplede logik: De godes kamp mod det onde. Særligt drengenes underholdnings-tilbud træner individet i en loyalitets-kultur, hvor identitet formes af kamp-træning og overlevelses-missioner. Internaliseringen gør både alliancerne, oprustningen og krigsdeltagelsen til noget naturligt, indiskutabelt. Som en trojansk hest smugles krigs-retorikken ind i hverdagens sofistikerede popkulturelle koder. Som NATO skriver på deres web-site: ”Sikkerheden i vores daglige liv er afgørende for vores velvære.”

MissPrinted's collage The ugly face of war er en direkte kommentar til Folk Flest's ukritiske accept af omfattende militære øvelser dybt inde i den norske hverdag. Med puslespillet Toys Are Us sammenstiller hun børnelegetøj og de underliggende krigs-scenarier.

Ivar Jørde's collage Trusselsbilde viser krisestyringsoperationer som en naivistisk leg med form og farver.

The Living Unliving Surveillance Poet viser i fotografierne Educational Strategics, en tilsyneladende uskyldig fødselsdagsfest, hvor en gruppe teenagere deltager i rollespillet Paintball.

Peter Voss-Knude viser i tegningen Absolutely Flawless en scene fra optagelses-processen i det danske militær. Her er initialiseringen både fysisk og psykisk.

Ivar Jørde: Trusselsbilde (collage)

Living Unliving Surveillance Poet: Educational Strategics (fotos)

Peter Voss-Knude:

Absolutely Flawless (tegning)

MissPrinted: The ugly face of war (collage)

MediaNews:

Demonstration i Washington DC i Lafayette Park, umiddelbart over for Det Hvide Hus, hvor politiet rykkede frem for at håndhæve udgangsforbuddet. (avis foto)

End

En ung kvinde i en positiv kamp for fællesskabet. Sådan ser optimisme ud i dag. En modig kriger. Hun markerer en dobbelt gestus for fællesskabet: Ved at knæle ned foran overmagten markerer hun sin solidaritet med George Floyd og Black Lives Matter. Ved at bære smitteværnsmaske markerer hun sin indsats for fællesskabet mere generelt; sammen beskytter vi hinanden mod smitten fra Covid-19.

Politiet performer også en gestus. Ved at være bevæbnede, i kampgear markerer de deres overmagt. Ved at hæve stavene mod den ubevæbnede kvinde, der knæler foran dem markerer de deres foragt for borgernes protester.

Konflikter kan løses med fredelige midler – en hævet knippel er ikke det eneste mulige svar i en situation som denne. Imperiet krakelerer. Kapitalens ansigt er hæsligt og forvrænget. Kriegen føres nu i gaderne direkte mod nationens egne indbyggere. Korona-krisen har tydeliggjort modsætningen mellem Staten som fællesskabets ramme og Kapitalismen som inhuman profit-maskine.

Krise-maskine. Krigs-maskine.

Tredje Akt:

KOMMISJONEN FOR DE GODE LØSNINGER

**Den Nationale Scene
Bergen 2022**

Gitte Sætre

Shelmith Øseth

VELKOMMEN TIL KOMMISJONEN FOR DE GODE LØSNINGENE

av Gitte Sætre

Kjære medborgere, din stemme, ditt engasjement og din kunnskap om hva som faktisk skjer rundt deg er avgjørende. Summen av oss alle utgjør verden, våre handlinger påvirker oss alle. Når det gjelder gode løsninger på sikkerhetspolitikk så er etterspørselen større enn tilbudet.

Sikkerhetspolitikk må handle om mer enn våpen, opprustning, sanksjoner og trusler. Den ene krigen avløser den andre og dette skjer parallelt med at verden strever med å unngå biosfærens kollaps.

Mitt navn er Gitte Sætre. I dette øyeblikket representerer jeg alle mine mange roller i verden, min omsorg og bekymring strekker seg ut over min nære familie, min by og mitt land. Via min stilling som debattredaktør på Kunsthall 3,14, som styreleder for Antikrigs-Initiativet og som billedkunstner står jeg her med et eksperiment i ermet- med begrepet sikkerhetspolitikk. Et begrep som skal dekodes og konseptualiseres på nytt av syv spesielt inviterte gjester.

Symbolisk representerer de syv kvinner, kvinnene som satt i salen den gang Norge stemte for å gå inn i NATO i 1948. Hva hadde de sagt i dag, 74 år med Den Nord atlantiske pakt?

Vi er en selvutnevnte leverandører i etterspørselen etter gode løsninger.

Kommisjonen for de Gode Løsningene har FNs generalforsamling som modell, men kveldens gjester har en annen bakgrunn og kompetanse. På lik linje med FN generalforsamling har disse kvinnene ingen juridisk bindende mandat. På lik linje med FN fungerer vår kommisjon som et skapende normativt rom som danner grunnlag for samfunns- moral og internasjonal rett. Akkurat som sikkerhetsrådet og den ny forsvarskommisjon ledet av Knut Storberget mener vi noe om sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg og prioriteringer Norge og verden burde ta.

Blikket er fritt og søkende, øynene ser ut over horisonten og fanger de mange nyansene av livet. Sammen har kommisjonen begitt seg ut

på en ferd som handler om å åpne blodårer i samtidens hjerne. Vårt mål er å bryte løs fra systemets påvirkningskraft for å finne frem til en fungerende politikk!

Hva har vi reell mulighet til å velge mellom når det gjelder felleskaps fremtid? Hvordan ser verden ut om 30 år hvis verden ikke gjør noe helt nytt?

Å tenke ut over de etablerte verdensbilder og være med å skape nye horisonter er et abstrakt og utfordrende arbeid som krever en nøktern øvelse i en dypere refleksjon. Teaterrommet vil skubbe til forestillingsevnen hos kommisjonens medlemmer så vel som publikum.

Kveldens gjester har en annen bakgrunn og kompetanse enn det dere normalt lytter til når du hører snakk om sikkerhetspolitikk. Kommisjonen for de gode løsninger skal åpne noen fortattede blodårer i samtidens hjerne slik at vi kan bryte løs fra systemets påvirkningskraft. Systemets påvirkningskraft som har fått oss alle sammen til å tro at opprustning er grunnsteinen i sikkerhetspolitikken. Dette er et motangrep mot nettopp den propagandaen.

Kommisjonen består av:

Den mest omstridte svenske politiker siden Olof Palme, Amineh Kaka-baveh som representerer friheten fra vår mimetiske kultur.

Forfatter og filmskaper Elsa Kvamme som representerer narrativets kraft.

Leder for MIRA senteret og menneskerettighetsforkjemper, Fakhra Salimi som representerer mennesker som må betale prisen for Europas sikkerhetspolitikk.

Opposisjonspolitiker og aktivist Marielle Leraand som representerer en moral i internasjonal politikk.

Institutt leder for Kvinne -og kjønnsforskning Kari Jegerstedt som representerer en feministisk pedagogikk.

Forfatter og daglig leder av Bærekraftig Liv Norge, Vibeke Koehler som representerer det som ligger utenfor dagens kapitalisme.

Danser Shelmith Øseth som representerer menneskenaturen og kroppens potensiale.

Gitte Sætre

Scenografi av Gitte Sætre

Hvem er berettiget til å mene noe om sikkerhetspolitikk?

Fakhra Salimi

Amineh Kakabaveh
Marielle Leraand
Kari Jegerstedt
Elsa Kvamme
Vibeke Koehler
Shelmith Øseth

EN HELT NY FORSVARSPOLITIKK!

Av Marielle Leraand

Krig herjer i Europa. Hundrevis av unge menn drepes på slagmarken hver dag. Menneskene som drepes er i all hovedsak ukrainere og russere, men våpnene som dreper kommer også fra oss. Spenningsnivået er nå høyere enn noen gang siden Cubakrisa.

Kan krigen bli trappet opp til en verdenskrig? Vi kan ikke utelukke det. Blir det da atomkrig? Vi kan ikke utelukke det.

Blir det atomkrig, er det liten til ingen mulighet for at vi som er her i dag eller barna våre kommer til å overleve. Ja, atomkrig med menneskehetens utslettelse høres utrolig ut, men forsvarspolitikken skal jo handle om å forberede oss på det usannsynlige. Når den forsvarspolitikken vi har ført til nå inkluderer muligheten for at menneskehetens utslettelse kan skje er det umulig å konkludere med noe annet enn at den forsvarspolitikken vi har ført til nå, har vært totalt mislykka.

Så hva kan vi gjøre annerledes?

(Jeg Marielle Leraand er her for å snakke om de gode løsningene. Den nye forsvarspolitikken. Et tryggere og mer rettferdig sted for flere.)

En del synes å tro at mer av det som har brakt oss dit vi er nå, er løsninga.

NATO skulle være sikkerhetsgarantien for Norge, og sånn sett skulle vi tenke at utvidelse av NATO til å inkludere flere land ville gi sikkerhet til flere. Men det er jo nettopp planene om å inkludere Ukraina i NATO som har utløst denne livsfarlige krigen vi nå står midt oppi.

For Russland framstår NATO som den store trusselen, på samme måte som Russland framstår som den store trusselen for oss. Mer NATO, mer våpen til Ukraina, mer militær opprustning, og mer sanksjoner kan ikke oppnå annet enn å forverre alle problemene vi allerede står i – og øke sannsynligheten for den totale katastrofen.

Kan vi da finne et alternativ til NATO og militær opprustning?

Kan vi tenke oss en sikkerhetsløsning som ikke begrenses til bare noen av verdens land, og som gir sikkerhet til alle, uten å true noen?

Kan vi tenke oss et system som ikke legger opp til bruk av militær-

Marielle Leraand

makt, men baserer seg på fredelig konfliktløsning som hovedmodell? Kan vi tenke oss et system som hindrer at land kan bli angrepet fordi et annet land ønsker å ta over deler av landet, eller bytte ut landets regjering, men som samtidig gir en åpning for at Nazi-lignende regimer som planlegger folkemord på deler av egen befolkning kan bli stansa før det er for seint?

Mange vil si at dette høres fint og flott ut, men det er utopisk. Hvordan skal vi få alle land til å gå med på noe slikt?

Da vil jeg si:

Det er ikke utopi. Vi trenger ikke å konstruere noen ny forsvarsorganisasjon. Vi har den allerede!

Den heter FN.

Mitt navn er Mariell Leraand. Jeg representerer dem som ønsker å gi FN-pakten den gjennomslagskraft denne avtalen fortjener.

FN-pakten gir oss alt det vi kan ønske:

Forbud mot angrepskrig.

Forbud mot annekteringer.

Tilrettelegging for fredelig konflikthåndtering.

En mekanisme for å kunne intervensere der det trengs, men med en vetorett for stormakter.

Dette er både som en garanti mot at stormakter gjør dette som påskudd i rivalisering mot hverandre, og som en garanti mot at maktbruk som strider mot interessene til en av stormaktene utvikler seg til verdenskrig, som er det vi for alt i verden må unngå.

FN-pakten ble forberedt under 2.verdenskrig og trådte i kraft 24.oktober i 1945. Og den starter med:

«Vi De Forente Nasjoners folk som er bestemt på;

å redde kommende slektledd fra krigens svøpe som to ganger i vår livstid har brakt usigelig sorg over menneskeheten,

og atter å bekrefte vår tro på grunnleggende menneskerettigheter, på det enkelte menneskes verdighet og verdi, på menns og kvinners og på små og store nasjoners like rett,

og å skape betingelser under hvilke rettferdighet og respekt for de forpliktelses som grunner seg på traktater og andre folkerettskilder

Amineh Kakabaveh
Elsa Kvamme

kan opprettholdes,
og å fremme sosialt framskritt og bedre levevilkår under større frihet,

og for disse formål å vise forståelse overfor hverandre og leve sammen i fred som gode naboer,

og å forene våre krefter for å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet.»

Men FN har jo ikke klart å hindre krig, vil du kanskje si. Det er sant. Men er det fordi FN-pakten ikke er det riktige grunnlaget, eller tvert imot fordi vi bygde NATO og andre tilleggsavtaler FØR vi ga FN en sjanse?

Så lenge vi har flere stormakter med atomvåpen, finnes det ingen mulighet for å stanse noen av disse med fysisk makt. NATO har ikke klart å stanse Russland, men tvert imot skapt et mer aggressivt Russland. Kan det ha sammenheng med at NATO og NATO-land gikk foran i å bryte med FN-pakten med krigene imot Jugoslavia, Irak og Libya etter at den kalde krigen tok slutt?

I så fall må vi i stedet forsøke motsatt, med å skape trygghet, også for Russland og andre land som ikke vil, eller ikke får lov, til å bli med i NATO.

FN-pakten gir oss dette håp-bringende og nyttige rammeverket.

Vibeke Koehler
Fakhra Salimi

DU MÅ LÆRE DEM Å FØLE PÅ UMENNESKELIGHETEN

Av Kari Jegerstedt

I 1941 tok den britiske forfatteren Virginia Woolf sitt eget liv. Hun orket ikke å leve gjennom nok en krig. Tre år tidligere, ga hun ut sitt feministiske anti-krigsmanifest *Three Guineas*. Manifestet er formet som et svar til en ikke-navngitt mann. Han har bedt henne om råd om hvordan man kan forhindre krig. Svaret er i utgangspunktet enkelt:

“Du må utdanne de unge til å hate krigen. Du må lære de å føle på umenneskeligheten, på råskapen, på den totale meningsløsheten ved enhver krig.”

Men det utdanningssystemet vi har i dag, der konkurranse står i sentrum, underbygger krig og kamp. Bare et grunnleggende antiautoritært utdanningssystem kan bygge fred. Vi trenger en utdanning der sannhet og læring står i sentrum, ikke karakterene, ikke forberedelsene til et kapitalistisk arbeidsmarked, ikke nasjonale næringsinteresser og konkurranse om de beste jobbene og de høyeste utmerkelsene. For å skape dette, må vi begynne med oss selv: Insistere på å ikke tjene verken en krone mindre eller en krone mer enn det du trenger til å leve et meningsfullt liv; ikke selg tankekraften din til de som er ute etter å tjene det rådende kapitalistiske patriarkatet; ikke støtt opp under en eneste nasjonal-patriotisk markering; le av alle uniformer og ordener, de er ynkelige og latterlige; ikke la deg tildele en eneste pris eller utmerkelse, men forbli ydmyk; still deg totalt utenfor og fullstendig uforsonlig uforstående til all retorikk som har med krig og militarisme å gjøre.

Mitt navn er Kari Jegerstedt. Jeg er her for å snakke om alternativer til dagens sikkerhetspolitikk. Jeg representerer universitetet, klasserommet og læringsfelleskapet mellom studenter og undervisere. Jeg representerer også mødrenes lodd, og henvender meg til alle som har en mor, levende eller død, kjent eller ukjent, venn eller fiende.

Hvis vi skal finne gode løsninger på dagens sikkerhetsutfordringer, er det helt nødvendig at fred og nedrustning eksisterer som reelle alternativer til krig og militarisme. I dag blir vi i Vesten fortalt, igjen og igjen, at dette alternativet ikke finnes. Forrige ukes leder i bt, for eksempel, slår fast at alternativet til en forlengelse av krigen i Ukraina

ikke er fred, men okkupasjon og diktatur. Våre nordiske naboer flokker til NATO, ikke som en fredsorganisasjon, men som det “minste av to onder” – i startgropen for et nytt rustningskappløp.

Men hvis det er sant at det i dag ikke finnes reelle alternativer til krig og militarisme, desto viktigere er at det at vi begynner å skape de – nå.

Kjære medborgere, din stemme, ditt engasjement, din forestillingsevne og din kreative motstand mot maktens språk er avgjørende for vår felles fremtid. Summen av oss alle utgjør verden, og de valgene vi tar og ikke tar påvirker oss alle.

Og la oss begynne med kvinnene. Kvinnenes viktigste samfunnsoppgave, hevder filosofen Hegel, er å føde sønner som staten kan sende i krigen.

Kari Jegerstedt

For en fryktelig påstand! Ingen føder sønner for å sende de i krigen. Men likevel er det akkurat det vi gjør: Vi sender sønnene våre i krigen. Og vi sender ikke bare sønnene våre, nå sender vi døtrene våre i krigen også – i likestillingens navn. Hvilket mektig, manipulerende og ondskapsfullt statsapparat må det ikke være som får oss til å godta dette.

Og hvilken fallitterklæring er det ikke for kvinnebevegelsen hvis det eneste vi krever, er likestilling innenfor et system som fostrer krig og militarisme, klimakollaps og masseutryddelse, rasisme og transfobi, og galopperende økonomisk og sosial urettferdighet.

Hva om vi fikk med oss mennene, sønnene og døtrene, fedrene og de barnfrie og skapte et nytt språk, et språk basert på et annet erfaringsgrunnlag enn de maksimene dagens kapitalistiske patriarkat hevder er uunnngåelige og sanne. Og hva om vi begynte nettopp der patriarkatet taler sitt mest nådeløse språk: “Kvinnenes viktigste samfunnsopdrag er å føde sønner som kan sendes i krigen.”

Feministen Sara Ruddick har allerede skapt et alternativ: “moderlig tenkning”.

Moderlig tenkning tar utgangspunkt i at den kroppslige erfaringen det er å føde et barn, å gi liv i en tilstand der du selv balanserer på knivsodden mellom liv og død, der det uendelig sårbare nye livet kjemper seg fram og sloss for sin eksistens, gjør det umulig å tenke seg at du i neste øyeblikk egenhendig skal sende det i døden.

Moderlig tenkning er ikke forbeholdt verken mødre eller kvinner. Det er en universelt tilgjengelig, eksistensiell erfaringsmodus. Det er en erfaringsmodus som alle dere som sitter i denne salen, enten dere har født barn eller ikke, enten dere er kvinner, menn eller ikke-binære, enten dere liker barn eller ikke, er fullt i stand til å føle på, erkjenne og forestille dere, kroppslig og mentalt. Likevel finnes det mødre som tar livet av barna sine. Likevel leder fedre an i militære operasjoner. Hvilket samfunn er det ikke som har gjort denne universelt tilgjengelige erfaringsmodusen så betydningsløs – ja, insistert på å fortrenge den, stenge den inne i moderskapets privatsfære og utelukke den fra den offentlige samtalen om fred og sikkerhet. Hva om vi brøt gjennom militarismens hegemoni og gjorde denne skjellsettende erfaringen av liv tilgjengelig i det offentlig rom og gjorde den til et nytt grunnlag for sannhetssøken og internasjonal storpolitikk.

Slik kan vi også virkelig lytte til den aldrende ukrainske historielæreren Svetlana Petrovaskays digitale tale tidligere i år. Hun henvender seg til alle russiske lærere, og til alle russiske kvinner, uavhengig av bakgrunn og alder: utdann folket, fortell sannheten, ikke send deres sønner i krigen, ta deres menn, fedre og sønner ut av hæren: i krig finnes det bare tapere, på alle sider. Vi kan gjøre hennes bønn til en maksime som gjelder for oss alle.

Fjerde Akt:
KRIG

Visningsrommet
USF Verftet
Bergen 2023

Et fysisk dikt av
Frans Jacobi og Gitte Sætre

BAK IDYLLEN

Ivar Tveito Jørdre

Bak dei tildekte løgnene
innanfor alle dørene
lever den arrogante makt
Dei militæres tunge ord
sleng dei i folkets ansikt

I all opprustninga
bortanfor all fornuft
dreg dei våpna fram
utan omsyn til
menneskeverdet ikring

Bak idyllen og falsk fred
ligg råtne tankar
om mørke fiendar
Folket må reise fanen
mot denne råskap

Trugsmålet om krig
og kjernevåpen handla
med profitt i grådige hender
er fiendar av sjølve livet
Stopp det med fredens kraft

Stopp det med folkeleg makt

Program:

Lørdag den 15.04 14-17:

Åpning av Fjerde Akt: KRIG

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

Innslag med Ivar Jørde

Søndag den 16.04 14-17:

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

Søndag den 16.04 19-21:

Forelesning om kjernefysisk sikkerhet og hva atomubåter i Tromsø har å gjøre med krigen i Ukraina? Vi har invitert Dieter Røhrich professor i kjernefysikk ved UiB. Han har jobbet ved Goethe-universitetet i Frankfurt, ved Brookhaven National Laboratory i USA og ved CERN. Hans forskningsinteresser er grunnforskning i kjernefysikk og medisinsk fysikk og ikke minst er Dieter Røhrich opptatt av tilbaketrekning fra flere nedrustningsavtaler som har skapt en ny farlig nukleær virkelighet. I nord ser vi tegn på denne nye virkeligheten: atomubåter i Tromsø og amerikanske baser i Norge. I hvilken grad er den katastrofale krigen i Ukraina en konsekvens av politiske beslutninger og tekniske utviklinger når det gjelder missiler og atomstridshoder? Hva må gjøres for å unngå slike eller enda verre katastrofer i fremtiden?

Regi: Antikrigs-Initiativet

Tirsdag den 18.04 16-19:

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

Tirsdag den 18.04 19-21:

Bergens-premiere på filmen Ithaka med introduksjon av professor i allmenn litteraturvitenskap ved UiB, Gisle Selnes.

Ithaka er en gripende og intim skildring av en fars kamp for å redde sønnen. Filmen viser de brutale realitetene i kampanjen for å frigjøre verdens mest kjente politiske fange, WikiLeaks-grunnlegger Julian Assange som står overfor en 175-års dom. I denne kampen er Assange blitt et embleme på en internasjonal armkamp om journalistikkfrihet, regjeringsskorrupsjon og ustraffede krigsforbrytelser.

Onsdag den 19.04 16-19

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

PRESSETEKST

Fjerde akt: KRIG er en utstilling av billedkunstnerne Frans Jacobi & Gitte Sætre. I et teatralisk billedspråk gir de to kunstnerne et dramatisk stemningsbilde av krig, som en eksistensiell menneskelig tilstand. Utstillingen skildrer de dødelige konsekvensene av krig. En psykogeografi; et følelsesmessig ubehag.

Torsdag den 20.04 16-19

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

Torsdag den 20.04 19-20

Foredrag om det militærindustrielle komplekset og hvordan Krig fungerer som forretningsidé'. Av fredsjournalist, aktivist og styremedlem i Internasjonal Kvinneliga For Fred og Frihet Åse Møller-Hansen, Etter foredraget blir det gitt tid til samtale.

Fredag den 21.04 16-19

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

Lørdag den 22.04 16-19

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

Søndag den 23.04 16-19

Utstilling åpen: Levende tableaux m/Rasmus Arvidsson

I utstillingen kombineres en rekke hverdagsmaterialer – plastposer, speil, bøtter, asfalt og betong – med filmsnutter, lyd og lys. I dette dystopiske scenariet venter en ung mann og vandrer med et dødshode under armen.

I detaljene i utstillingen viser Jacobi & Sætre til en rekke kunstnere; en stabel med bøker og et stort steinlignende skumstykke er inspirert av den tyske kunstneren Joseph Beuys og hans verk 'Blizschlag mit Lichtschein auf Hirsch', et filmklipp viser tittelsekvensen til filmen 'Titus' av Julie Taymor, en iscenesettelse av William Shakespeares skuespill 'Titus Andronicus' og utstillingen avsluttes med akvarellen 'Vinduet', inspirert av en scene i Hasse & Tages film 'Picasso's Adventure', der Pablo Picasso rømmer fra fengselet ved å tegne et vindue på veggen og kripe ut av den. Beuys, Shakespeare og Picasso – alle store mannlige artister som har reflektert over krigsfenomenet på forskjellige måter. Utstillingen peker på maskulinitet, både som krigsårsak og krigsspråk, men også som scene for unge menns klaustrofobiske offerrolle. I denne ånden er utstillingen dedikert til de falne i krig.

Utstillingen avsluttes med verket 'Vinduet', som metaforisk åpner

mot en mulig utgang - ut av dystopien, ut av den klaustrofobiske makuliniteten. Som Lena Lindgren skriver i Morgenbladet i en samling av klimakrise og krigspolitikk:

«Innenfor dette «raskt lukkende mulighetsvinduet» pågår et eskalierende våpenkappløp. For første gang siden den kalde krigen har det vært en økning i antall atomvåpen, og Russlands angrepskrig mot Ukraina setter fart på Nato, hvilket land etter land ruster opp sitt forsvar for å nå målet om to prosent av BNP. «Våpen er veien til fred», som generalsekretær Jens Stoltenberg sier.

